

36989 Uitvoering van Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020 (Uitvoeringswet verordening kritieke grondstoffen)

Nr. 5 VERSLAG

De vaste commissie voor Economische Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen afdoende zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

I. ALGEMEEN

HOOFDSTUK 1 DOEL EN AANLEIDING

De leden van de D66-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel Uitvoeringswet verordening kritieke grondstoffen (hierna: het wetsvoorstel). Grondstoffen als lithium en zeldzame aardmetalen zijn onmisbaar voor de energietransitie, digitalisering en onze veiligheid. Tegelijkertijd is Europa voor de voorziening ervan sterk afhankelijk van een klein aantal landen, die deze afhankelijkheid als drukmiddel kunnen inzetten. Deze leden vinden het daarom goed dat de Europese Unie hier gezamenlijk optreedt. Een Europa dat zelf meer grondstoffen verwerkt en terugwint is minder chantabel. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de mogelijkheden voor winning in Nederland beperkt zijn. Deze leden zien de Nederlandse bijdrage aan de Europese doelen daarom vooral in verwerking en recycling. Daar liggen kansen voor onze industrie, kennisinstellingen en havens. Voor deze leden is een circulaire economie dan ook niet alleen goed voor het milieu, maar ook een kwestie van strategische autonomie, zoals recent ook is benadrukt in het rapport-Wennink. Vanuit die gedachte hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben hierover nog een enkele vraag.

De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel.

De leden van de CDA-fractie vinden het positief dat Nederland en Europa werk maken van het verminderen van strategische afhankelijkheden op het gebied van kritieke grondstoffen. Het is van groot belang dat Europa meer

verantwoordelijkheid neemt voor de eigen leveringszekerheid, onder meer door meer grondstoffen zelf te winnen, verwerken en recyclen en tegelijkertijd onze toeleveringsketens verder te diversifiëren. Deze leden steunen daarom de doelstellingen van de verordening kritieke grondstoffen en de voorliggende uitvoeringswet. Wel hebben zij nog enkele vragen over de mate waarin dit wetsvoorstel en de gekozen Nederlandse uitvoering daadwerkelijk bijdragen aan het verminderen van onze strategische afhankelijkheden en het versterken van onze leveringszekerheid.

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven het doel om de toegang van Nederland en de Europese Unie (EU) tot kritieke grondstoffen veiliger, weerbaarder en duurzamer te maken. Kritieke grondstoffen zijn onmisbaar voor onze industrie, energievoorziening, defensie, digitale economie en het toekomstige verdienvermogen. Juist daarom vinden deze leden dat Nederland minder afhankelijk moet worden van een klein aantal derde landen en dat Europese regels in de praktijk moeten bijdragen aan meer productie, verwerking, recycling en kennis in de EU zelf.

De leden van de BBB-fractie constateren tegelijkertijd dat dit wetsvoorstel hoofdzakelijk ziet op de nationale uitvoering van reeds geldende Europese verplichtingen. Kan de regering uiteenzetten welke concrete bijdrage deze uitvoeringswet naar verwachting levert aan het daadwerkelijk verminderen van Nederlandse strategische afhankelijkheden?

De leden van de BBB-fractie hechten eraan dat strategische autonomie niet verwordt tot een papieren exercitie met extra loketten, rapportages en etiketten. De inzet moet volgens deze leden leiden tot tastbare investeringen, snellere projecten en sterkere waardeketens in Nederland en de EU. Welke concrete resultaten wil de regering in Nederland in 2030 kunnen aanwijzen als gevolg van de verordening kritieke grondstoffen?

HOOFDSTUK 2 DE VERORDENING KRITIEKE GRONDSTOFFEN

2.1 Aanleiding

De leden van de PRO-fractie onderschrijven het kritieke belang van een Nederland en Europa die autonoom worden wat betreft kritieke grondstoffen. Deze wetgeving is daarvoor een belangrijke eerste stap. Tegelijkertijd constateren deze leden dat Europa nog veel meer stappen zal moeten zetten om de doelstellingen en *benchmarks* uit de verordening te bereiken. De noodzaak tot ingrijpen, zoals met dit wetsvoorstel, is de afgelopen jaren sterk toegenomen.

De leden van de PRO-fractie vragen de regering daarom of zij bereid is om binnen de EU assertief op te treden om deze kwetsbaarheid van belangrijke economische sectoren te verminderen. Daarbij zouden volgens deze leden geen maatregelen op voorhand taboe moeten zijn. Onderschrijft de regering

dat de huidige Europese inspanningen om de afhankelijkheid van China voor kritieke grondstoffen te verminderen onvoldoende zijn en dat een gecoördineerde Europese aanpak, ook met internationale partners, noodzakelijk is?

De leden van de PRO-fractie vragen daarom welke vervolgstappen volgens de regering in Brussel noodzakelijk zijn. Is de regering bereid om aanvullende maatregelen te verkennen om de Europese markt voor kritieke grondstoffen te versterken, bijvoorbeeld door de Europese vraag te bundelen, strategische voorraden op te bouwen, langjarige afnamecontracten te ondersteunen of Europese productie en verwerking beter af te schermen tegen verstoringen en marktverstoringende staatssteun uit derde landen? Welke van deze instrumenten acht de regering kansrijk en welke inzet zal zij hiervoor in Europees verband plegen?

De leden van de PRO-fractie vragen verder of de regering kans ziet om de Europese defensie-uitgaven nadrukkelijker te benutten als hefboom voor de ontwikkeling van kritieke grondstoffenketens, bijvoorbeeld door defensieorders te koppelen aan de afname van strategische materialen en door middelen voor tweërlei gebruik onderzoek hiervoor in te zetten. Is de regering bereid dit principe in Europees verband te ondersteunen en daarbij ook de mogelijkheden binnen de nieuwe Europese en Nederlandse defensie-uitgaven te benutten? Is de regering bereid om samen met de Europese Commissie en gelijkgezinde lidstaten te komen tot een Europese lijst van strategische waardeketens, met per waardeketen concrete doelen voor diversificatie, productiecapaciteit, strategische voorraden en vraagzekerheid?

De leden van de BBB-fractie lezen in het wetsvoorstel dat de vraag naar verschillende kritieke grondstoffen de komende decennia sterk zal stijgen, terwijl de Europese Unie voor veel grondstoffen afhankelijk is van een beperkt aantal leveranciers. Deze leden zien deze afhankelijkheid als een economisch en geopolitiek risico. Welke kritieke grondstoffen vormen volgens de regering in de komende vijf jaar het grootste voorzieningsrisico voor Nederland?

De leden van de BBB-fractie vinden dat bij het beperken van strategische afhankelijkheden niet alleen gekeken moet worden naar de herkomst van ruwe grondstoffen, maar ook naar verwerking, raffinage, technologie, logistiek en recycling. Op welk onderdeel van de waardeketen is Nederland volgens de regering op dit moment het kwetsbaarst?

2.2 Inhoud verordening

De leden van de D66-fractie lezen in het wetsvoorstel dat lidstaten uiterlijk in mei 2027 maatregelen voor de circulariteit van kritieke grondstoffen moeten opnemen in nationale programma's, en dat de regering hiervoor aansluit bij de Nationale Grondstoffenstrategie, het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) en het Circulair Materialenplan. Deze leden waarderen het

dat leveringszekerheid als indicator wordt opgenomen in het doelen-dashboard van het NPCE.

De leden van de PRO-fractie lezen dat op nationaal niveau geen monitoringseisen worden opgenomen ten aanzien van de *benchmarks* genoemd in paragraaf 2.2.2 van de toelichting. Waarom heeft de regering ervoor gekozen om geen nationale monitoring op te nemen bij de *benchmarks* en de doelen van dit wetsvoorstel? Heeft de regering echter wel inzicht in de Nederlandse voortgang over deze *benchmarks* en de bijdrage aan de Europese doelen? Zo ja, kan de regering aangeven hoe Nederland er nu voor staat?

De leden van de PRO-fractie begrijpen dat dit wat betreft de winning niet zinnig is, maar deelt de regering de ambitie van deze leden om bij verwerking en vooral recycling wel degelijk aan een Nederlandse bijdrage aan de *benchmarks* te werken? Hoe zou een eerlijke, zinvolle en haalbare bijdrage van Nederland eruitzien? Kan de regering dit kwantificeren? Zijn er daarnaast kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) die de regering hanteert om te meten hoe succesvol het Nederlandse beleid ten aanzien van kritieke grondstoffen is en hoe dit kan worden verbeterd?

Verder vragen de leden van de PRO-fractie hoe de regering wil omgaan met het instrument van 'strategische projecten'? Zijn er projecten in Nederland die in aanmerking komen voor dit label? Wat betekent deze status in de praktijk voor deze projecten? Kan de regering een overzicht geven van de projecten die hiervoor in aanmerking komen?

De leden van de PRO-fractie lezen voorts in paragraaf 2.2.3 van de toelichting dat instrumenten zoals strategische voorraden en gezamenlijke inkoop op dit moment geen nationale actie vragen. Tegelijkertijd zien deze leden wel aanleiding om hier meer te doen dan slechts afwachten tot de Europese Commissie actie onderneemt. Wat is het standpunt van de regering hierin? Is de regering bereid om in Europees verband actief te pleiten voor voorraadvorming en gemeenschappelijke inkoop? Kan de regering onderbouwen waarom Nederland niet nu al, al dan niet samen met omringende landen, kan kijken naar het aanleggen van een voorraad van kritieke grondstoffen die cruciaal zijn voor de Nederlandse industrie?

De leden van de PRO-fractie zien dat de regering geen aanvullende actie onderneemt ten aanzien van onderwerpen zoals duurzaamheid (paragraaf 2.2.4) en circulariteit, die voortkomen uit dit wetsvoorstel, maar dat zij verwijst naar bestaande plannen en programma's. Kan de regering onderbouwen hoe die programma's bijdragen, het liefst kwantitatief, aan het behalen van de Europese *benchmark* bij recyclingcapaciteit en recycling uit afval (onderdeel c onder paragraaf 2.2.2)? Deze leden lezen tevens dat afvalplannen gericht moeten worden op het terugwinnen van deze materialen en dat hiervoor maatregelen genomen moeten worden. Op welke termijn gaat dit gebeuren? Zal dit volgens de regering voldoende zijn om de recycling van

kritieke grondstoffen van de grond te krijgen? Zo niet, aan welke aanvullende maatregelen denkt de regering dan?

De leden van de PRO-fractie begrijpen uit het wetsvoorstel dat het winningsafval in Nederland beperkt is, maar tegelijkertijd zijn er in Nederland wel degelijk industriële installaties waar kritieke grondstoffen op dit moment als afval eindigen. Denk aan de Nederlandse zinkproductie, waar een enorme potentie ligt om verschillende kritieke grondstoffen te winnen als bijproduct. Dit zou ook bijdragen aan het halen van de Europese doelstellingen. Op dit moment wordt daartoe geen actie ondernomen. Is de regering voornemens om dit wel te gaan doen? Hoe wil de regering ervoor zorgen dat kritieke grondstoffen die nu eindigen als afval, in plaats daarvan eindigen als grondstof? Ziet de regering kans om hier het instrument 'strategische projecten' voor in te zetten? Kan de regering aangeven wat de financieringsopties zijn? Hetzelfde geldt voor nieuwe initiatieven om de productie van kritieke grondstoffen in Nederland op te schalen. Een voorbeeld hiervan is de productie van polysilicium. Hoe denkt de regering dergelijke projecten in Nederland van de grond te krijgen? Is de regering bereid te kijken hoe de financiering en aanpak vanuit het ministerie hiervoor sneller en gericht kunnen worden ingevuld?

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de Europese *benchmarks* voor 2030, waaronder ten minste 10 procent winning, 40 procent verwerking en 25 procent recycling binnen de Europese Unie. Welke bijdrage kan Nederland naar verwachting van de regering realistisch gezien leveren aan deze drie Europese *benchmarks*? Deze leden steunen het streven om te voorkomen dat de Europese Unie voor meer dan 65 procent van haar voorziening van een strategische grondstof afhankelijk is van één derde land. Zij willen daarbij voorkomen dat Europese industriepolitiek vooral leidt tot een subsidiewedloop tussen lidstaten, terwijl de externe afhankelijkheid nauwelijks afneemt. Hoe wil de regering voorkomen dat door publieke steun vooral de bestaande productie binnen de Europese Unie verplaatst wordt in plaats van dat nieuwe Europese capaciteit wordt opgebouwd?

De leden van de BBB-fractie lezen dat grote ondernemingen periodiek risicobeoordelingen van hun toeleveringsketens moeten uitvoeren. Zij zijn van mening dat grote, strategisch relevante ondernemingen zicht moeten hebben op kwetsbaarheden, maar willen voorkomen dat verplichtingen zonder aantoonbare meerwaarde worden gestapeld. Hoe wordt voorkomen dat ondernemingen dezelfde keteninformatie meerdere keren moeten aanleveren op grond van verschillende Europese regels?

2.2.1 Versterking van de grondstoffenwaardeketen van de Unie Benchmarks
De leden van de CDA-fractie onderschrijven het doel van de *benchmarks* die in de verordening zijn opgenomen voor de winning, verwerking en recycling van strategische grondstoffen en het verminderen van de afhankelijkheid van individuele derde landen. Zij constateren tegelijkertijd dat deze Europese

benchmarks niet zijn vertaald naar concrete doelstellingen per lidstaat. De regering schrijft hierover in de recente brief aan de Kamer over de Nationale Grondstoffenstrategie eveneens dat de *benchmarks* niet nader per grondstof of lidstaat zijn gespecificeerd (Kamerstuk 32852, nr. 426). Deze leden zien hierin het risico dat weliswaar duidelijke Europese doelstellingen worden gesteld, maar onvoldoende duidelijk is wie verantwoordelijk is voor de concrete bijdrage aan het behalen daarvan. Welke concrete bijdrage wil Nederland leveren aan het behalen van deze Europese *benchmarks*? Kan de regering deze Nederlandse bijdrage kwantificeren voor winning, verwerking en recycling? Als deze bijdrage nog niet in kaart is gebracht, is de regering dan bereid dit alsnog te doen en de Kamer hierover te informeren?

De leden van de CDA-fractie vragen daarnaast hoe op Europees niveau wordt geborgd dat de gezamenlijke inzet van de lidstaten voldoende is om de *benchmarks* voor 2030 daadwerkelijk te behalen. Hoe wordt voorkomen dat lidstaten naar elkaar kijken voor het leveren van de benodigde inspanningen, met als uiteindelijk gevolg dat de Europese doelstellingen niet worden gehaald?

Strategische projecten

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering reeds strategische projecten in Nederland in beeld heeft voor de winning, verwerking of recycling van strategische grondstoffen. Zo ja, om welke projecten gaat het en welke bijdrage kunnen deze leveren aan de Europese doelstellingen? Zo nee, wanneer verwacht de regering hierover meer duidelijkheid te kunnen geven? Daarnaast vragen deze leden welke concrete versnelling (in maanden doorlooptijd) van vergunningprocedures de regering verwacht door de aanwijzing van strategische projecten. Ook lezen zij dat de Europese Commissie en lidstaten particuliere investeringen in strategische projecten moeten versnellen en aantrekken. Welke concrete inzet pleegt de regering hierop? Welke rol kan de Nationale Investeringsinstelling hierin vervullen?

2.2.2 Monitoring en beperking van risico's

Strategische voorraden

De leden van de CDA-fractie onderschrijven het belang van het aanleggen van strategische voorraden van kritieke grondstoffen. Zij constateren echter dat zowel de verordening als de Nederlandse inzet nog weinig concreet zijn over de daadwerkelijke omvang, samenstelling en beschikbaarheid van dergelijke voorraden. Wanneer verwacht de regering dat daadwerkelijk strategische voorraden worden aangelegd en welke concrete inzet heeft Nederland daarbij?

Deze leden wijzen daarnaast op de aangenomen motie-Boswijk c.s. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 2287), die de regering verzoekt een prioriteringskader te onderzoeken waarbij kritieke grondstoffen bij schaarste met voorrang kunnen worden ingezet voor publieke doelen, zoals de defensie-

industrie en de energietransitie. De regering geeft aan nog te bekijken hoe dit prioriteringskader kan worden vormgegeven. Wanneer kan de Kamer dit kader verwachten? Welke uitgangspunten hanteert de regering daarbij en wordt hierin daadwerkelijk vastgelegd welke sectoren en publieke belangen bij ernstige schaarste voorrang krijgen?

HOOFDSTUK 3 INHOUD WETSVOORSTEL

3.1 Inleiding

De leden van de BBB-fractie constateren dat het wetsvoorstel geen aanvullende nationale maatregelen bevat. Deze leden steunen een lastenluwe uitvoering zonder nationale koppen. Kan de regering bevestigen dat bij de verdere nationale uitwerking van de verordening geen aanvullende verplichtingen voor bedrijven worden ingevoerd die niet rechtstreeks uit de verordening voortvloeien?

3.2 Centraal contactpunt

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat het een goede keuze is dat projectontwikkelaars bij één centraal contactpunt terechtkunnen, en dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) dit contactpunt combineert met dat voor de Net-Zero Industry Act (NZIA). Deze leden lezen dat het bevoegd gezag niet verschuift, en dat de maximale termijnen voor strategische projecten volgens de regering in principe niet worden overschreden als de termijnen uit de Omgevingswet worden gevolgd. Kan de regering toelichten wat het centraal contactpunt kan doen wanneer een vergunningsprocedure dreigt vast te lopen of een termijn dreigt te worden overschreden? Beschikt de regering in zo'n geval over mogelijkheden om door te pakken richting het bevoegd gezag?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de RVO zal worden aangewezen als centraal contactpunt voor de vergunningsverlening. Deze leden vragen of de RVO in de huidige staat voldoende capaciteit en expertise heeft.

De leden van de BBB-fractie zijn positief over het uitgangspunt van één centraal contactpunt voor projecten rond winning, verwerking en recycling van kritieke grondstoffen. Een ondernemer moet niet van loket naar loket worden gestuurd. De RVO krijgt echter vooral een faciliterende en coördinerende rol, terwijl de bestaande bevoegde gezagen hun bevoegdheden behouden. Hoe wordt geborgd dat het centrale contactpunt voor projectontwikkelaars daadwerkelijk als één loket functioneert in plaats van als een extra schakel bovenop bestaande procedures?

De leden van de BBB-fractie lezen ook dat voor strategische projecten maximale termijnen gelden voor vergunningprocedures. Welke escalatiemogelijkheid heeft het centrale contactpunt wanneer een afzonderlijk bevoegd gezag een wettelijke beslistermijn dreigt te overschrijden? Deze leden vinden versnelling alleen waardevol wanneer procedures ook

voorspelbaarder worden. Kan de regering aangeven welke concrete dienstverlening een projectontwikkelaar van het centrale contactpunt mag verwachten vanaf het eerste contact tot aan afronding van de vergunningprocedure?

3.3 Hoogst mogelijke nationale status strategische projecten

De leden van de D66-fractie lezen dat via dit wetsvoorstel strategische projecten voor de winning van delfstoffen worden toegevoegd aan artikel 141a van de Mijnbouwwet, zodat hiervoor een projectbesluit wordt vastgesteld. Voor strategische projecten voor verwerking en recycling kiest de regering niet voor een vergelijkbare regeling, omdat het in de regel niet om complexe projecten gaat. Deze leden plaatsen hier vraagtekens bij. Een project dat de Europese Commissie als strategisch erkent, levert per definitie een betekenisvolle bijdrage aan de Europese voorzieningszekerheid. Bovendien ligt de Nederlandse bijdrage, zoals deze leden hiervoor opmerkten, vooral in verwerking en recycling. Is het mogelijk om strategische verwerkings- en recyclingprojecten dezelfde voorrang te geven als winningsprojecten?

De leden van de BBB-fractie steunen het uitgangspunt dat werkelijk strategische projecten prioriteit kunnen krijgen. Zij lezen dat winningsprojecten via de Mijnbouwwet een expliciete nationale status kunnen krijgen, terwijl voor projecten op het gebied van verwerking of recycling geen vergelijkbare algemene route wordt gecreëerd. Hoe voorkomt de regering dat strategische projecten voor verwerking of recycling in de praktijk minder snel kunnen worden gerealiseerd dan strategische winningsprojecten?

De leden van de BBB-fractie zijn van mening dat snelheid niet gelijk mag staan aan bestuurlijke afstand. Strategische projecten zullen vaak landen in concrete regio's waar ruimte, infrastructuur, energie, natuur en draagvlak samenkomen. Hoe wordt geborgd dat provincies, gemeenten, omwonenden en grondeigenaren vroegtijdig bij strategische projecten worden betrokken zonder dat de beoogde versnelling van vergunningverlening verloren gaat?

3.4 Rol Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO

De leden van de BBB-fractie lezen dat de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) via het Nederlands Materialen Observatorium (NMO) marktdeelnemers identificeert, activiteiten monitort en informatie doorgeeft aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Eurostat. Deze leden vinden het belangrijk dat de overheid zoveel mogelijk gebruikmaakt van al beschikbare gegevens. Hoe wordt voorkomen dat ondernemingen informatie moeten aanleveren die al bij een andere overheidsorganisatie beschikbaar is?

De leden van de BBB-fractie wijzen erop dat informatie over toeleveringsketens, voorraden, leveranciers en productiecapaciteit

commercieel zeer gevoelig kan zijn. Welke waarborgen gelden voor de bescherming van bedrijfsvertrouwelijke informatie die in het kader van deze verordening via het NMO wordt verzameld?

3.5 Toezicht en handhaving

De leden van de BBB-fractie hebben met zorg kennisgenomen van de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets van het Bureau Toetsing Investerings (BTI). Daarin wordt het wetsvoorstel uitvoerbaar maar nauwelijks tot niet handhaafbaar genoemd, mede omdat de toezichthouder afhankelijk is van informatie die via andere organisaties loopt. In de toelichting wordt dit samengevat als het hebben van vraagtekens bij de handhaafbaarheid. Kan de regering toelichten waarom zij het toezichtmodel voldoende acht ondanks deze aanzienlijk scherpere conclusie van de toezichthouder zelf?

De leden van de BBB-fractie lezen voorts dat tekortkomingen bij rapportageverplichtingen veelal pas aan het licht komen na signalen van het centrale contactpunt of andere autoriteiten. Via welk vast mechanisme ontvangt de toezichthouder de informatie die nodig is om overtredingen tijdig te signaleren?

De leden van de BBB-fractie lezen verder dat artikel 24, vierde lid, van de verordening volgens het BTI een inspanningsverplichting bevat zonder duidelijke kwaliteitsnormering. Op welke objectieve maatstaf kan de toezichthouder handhaven wanneer moet worden beoordeeld of een onderneming zich voldoende heeft ingespannen om kwetsbaarheden in de toeleveringsketen te beperken?

Ook de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) wijst op een praktisch probleem. De ILT houdt geen regulier toezicht op alle betrokken productgroepen en is voor onder meer MRI-apparaten, windturbines, industriële robots en bepaalde lichte vervoermiddelen afhankelijk van signalen van andere toezichthouders. De ILT geeft de voorkeur aan een wettelijke regeling voor informatie-uitwisseling in plaats van aan losse convenanten. Waarom heeft de regering ervoor gekozen deze gegevensuitwisseling niet in dit wetsvoorstel te regelen?

De leden van de BBB-fractie nemen de waarschuwing van de ILT over een mogelijke 'papieren werkelijkheid' serieus. De ILT geeft aan beperkt zicht te hebben op de betrouwbaarheid van certificaten en conformiteitsdocumenten. Welke controlemogelijkheden krijgt de toezichthouder om te verifiëren dat informatie over gerecycled materiaal en milieuvoetafdruk overeenkomt met de fysieke werkelijkheid?

De leden van de BBB-fractie lezen tenslotte dat belangrijke normen voor onder meer het recyclepercentage en de milieuvoetafdruk nog door de Europese Commissie moeten worden uitgewerkt. De ILT kondigt daarom een

aanvullende handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets aan. Kan de regering toezeggen deze aanvullende toets met de Kamer te delen voordat op basis van de desbetreffende normen actief wordt gehandhaafd?

HOOFDSTUK 4 VERHOUDING TOT ANDER RECHT

4.1 Nederlands recht

De leden van de BBB-fractie lezen dat documenten die in het kader van de verordening worden ontvangen in beginsel onder de Wet open overheid (Woo) kunnen vallen, terwijl de verordening tegelijkertijd bescherming van vertrouwelijke informatie voorschrijft. Hoe wordt voorkomen dat commercieel gevoelige informatie over strategische grondstoffenketens via openbaarmaking de concurrentiepositie of economische veiligheid van Nederlandse bedrijven schaadt?

HOOFDSTUK 5 GEVOLGEN

5.1 Inleiding

De leden van de BBB-fractie onderschrijven het dat de Europese verordening zelf rechtstreeks werkt en dat een groot deel van de gevolgen daarmee niet door de nationale wetgever kan worden voorkomen. Dat ontslaat Nederland volgens deze leden niet van de plicht om de nationale uitvoering zo eenvoudig, voorspelbaar en lastenarm mogelijk te organiseren.

5.2 Regeldruk voor het bedrijfsleven

De leden van de BBB-fractie lezen dat de regeldrukkosten per bedrijf voor verschillende verplichtingen kunnen oplopen tot duizenden of tienduizenden euro's. Een risicobeoordeling van de toeleveringsketen wordt bijvoorbeeld geraamd op 15.000 tot 30.000 euro per beoordeling. Zijn de indirecte regeldrukeffecten voor midden- en kleinbedrijven die als leverancier in deze ketens opereren afzonderlijk in kaart gebracht? Deze leden willen voorkomen dat Europese duurzaamheids-, product- en ketenregels over elkaar heen worden gestapeld. Hoe borgt de regering dat de uitvoering van deze verordening aansluit op onder meer de Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR) en andere bestaande productregelgeving zonder dubbele administratie voor bedrijven?

De leden van de BBB-fractie zijn van mening dat rapportageverplichtingen alleen verdedigbaar zijn wanneer de informatie daadwerkelijk wordt gebruikt voor voorzieningszekerheid of effectief toezicht. Welke bestaande rapportageverplichtingen kunnen voor Nederlandse bedrijven vervallen of samengevoegd worden als gevolg van de gegevens die onder deze verordening worden aangeleverd?

HOOFDSTUK 6 UITVOERING

6.1 Uitvoerbaarheids-, handhaafbaarheids- en fraudebestendigheidstoetsen

De leden van de BBB-fractie constateren dat de uitvoeringspraktijk nog op meerdere onderdelen afhankelijk is van toekomstige Europese uitwerking en van de implementatie van de ESPR. De ILT geeft aan dat tot die tijd haar toezicht op onderdelen slechts reactief kan zijn. Achten de regering reactief toezicht in deze tussenperiode voldoende om een gelijk speelveld voor Nederlandse bedrijven te waarborgen?

De leden van de BBB-fractie merken daarnaast op dat in de uitvoeringstoets van het BTI wordt gesproken over structureel twee extra fulltime-equivalent (fte), terwijl de toelichting vermeldt dat geen extra fte nodig is. Kan de regering deze ogenschijnlijke tegenstrijdigheid verklaren?

De leden van de BBB-fractie lezen tevens dat voor de RVO een gecombineerd centraal contactpunt voor de verordening kritieke grondstoffen en de NZIA wordt ingericht. Welke prestatie-indicatoren gebruikt de regering om te beoordelen of dit gecombineerde loket daadwerkelijk leidt tot kortere en voorspelbaardere procedures?

6.1.1 Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets TEV

De leden van de CDA-fractie lezen dat de afdeling Toezicht Economische Veiligheid het wetsvoorstel uitvoerbaar, maar nauwelijks tot niet handhaafbaar acht. De regering erkent in de toelichting dat de toezichthouder voor de benodigde informatie sterk afhankelijk is van andere partijen. Deze leden vragen hoe de regering deze conclusie weegt. Achten de regering de voorgestelde inrichting van het toezicht voldoende om effectieve handhaving mogelijk te maken? Hoe wordt geborgd dat de toezichthouder tijdig beschikt over de informatie die noodzakelijk is om zijn taak uit te oefenen? Daarnaast lezen deze leden dat vanwege de aard van de bepalingen slechts in uitzonderlijke gevallen tot sanctionering kan worden overgegaan. Wat betekent dit volgens de regering voor de effectiviteit van de handhaving en op welke wijze wordt de naleving in de praktijk geborgd?

6.1.2 Handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets ILT

De leden van de CDA-fractie constateren daarnaast dat het toezicht door de ILT op de verplichtingen rond permanente magneten vooralsnog grotendeels reactief wordt ingericht. Achten de regering reactief toezicht voldoende om effectieve naleving van deze nieuwe verplichtingen te borgen? Op welke wijze wordt bepaald of op termijn meer risicogericht of actief toezicht noodzakelijk is?

6.2 Financiële gevolgen

De leden van de BBB-fractie lezen dat de ILT voor specifiek toezicht op permanente magneten twee fte noodzakelijk acht, met geraamde jaarlijkse kosten van circa 228.000 tot 255.000 euro. Kan de regering bevestigen dat

deze capaciteit structureel beschikbaar is zodra actief toezicht noodzakelijk wordt?

De leden van de BBB-fractie vinden het belangrijk dat nieuwe uitvoeringsstructuren niet ongemerkt uitgroeien tot permanente extra bureaucratie. Kan de regering een totaalbeeld geven van de structurele uitvoeringskosten voor het centrale contactpunt, het NMO, het Bureau Toetsing Investerings en de ILT zodra de verordening volledig is uitgewerkt?

II ARTIKELEN

De leden van de BBB-fractie constateren dat artikel 9.4a.5 van de Wet milieubeheer ruimte biedt om bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) of voor uitvoeringstechnische voorschriften bij ministeriële regeling, nadere regels te stellen. Kan de regering bevestigen dat deze delegatiegrondslag niet zal worden gebruikt voor nationale beleidsverplichtingen die verder gaan dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de Europese verordening?

De leden van de BBB-fractie constateren ten slotte dat het wetsvoorstel geen nationale evaluatiebepaling bevat, terwijl de uitvoering op onderdelen nog afhankelijk is van toekomstige Europese normen en aanvullende uitvoeringstoetsen. Kan de regering motiveren waarom in deze uitvoeringswet geen eigen evaluatiemoment is opgenomen?

De voorzitter van de commissie,
Van Eijk

De adjunct-griffier van de commissie,
Krijger